

דְּבָבִנּוֹהִי תֹּהֶה פִּיסּוֹל דְּבָגִינִּיהִו אֲתַקְקָף בְּעַלְמָא רַוְחָא
מִסְאָבָא וְגַרְעַ בְּהֹרָא מִן סִירָא וְפָגִים לְהָ. וְאֵי תִּימָא
אַמְּמָא. בְּגִין דְּדָא סָאִיב מִקְדָּשָׁא וְאַסְתָּלָקָא שְׁכִינְתָּא
מִעַלְוִי דִּיעָקָב. כֵּל שְׁבֵן הַהְוָא דְּמִסְאָב אַרְחִיה וְסָאִיב
גְּרָמִיה דַּהְוָא אֲתַקְיָה לֵיהֶ לְרוֹחָא מִסְאָבָא. וּבְגִין כֵּפֶד
אַסְתָּאָב אַקְרֵי רָע.

תֵּא חֹזֵי, כֵּד בֵּר נְשֵׁ אַסְתָּאָב לֹא יִתְפַּקֵּד מִעַם קְוִידָשָׁא
בְּרִיךְ הָוָא לְטָבָ. וּבְכָל זְמָנָא אֲתַפְקִיד מִיהְוָא
דְּאַתְקָרֵי רָע לְבִישָׁ. הַדָּא הָוָא דְּכִתְבָּ, (מִשְׁלֵי ט) וּשְׁבָע יְלִין
בְּלִ יִפְקֵד רָע, כֵּד אָזִיל בְּאַרְחָמִישָׁר, כֵּדַיִן בְּלִ יִפְקֵד רָע.
וּעַל דָּא כִּתְבָּ רָק רָע כֵּל הַיּוֹם. וּכִתְבָּ לֹא יִגּוֹרֵךְ רָע. וְדָא
אַקְרֵי רָע וְלֹא אַקְרֵי רָשָׁע. וּכִתְבָּ (תְּהִלִּים כג) גַּם כֵּי אַלְךָ
בְּגִיא צְלָמוֹת לֹא אִירָא רָע כֵּי אַתָּה עַמְּדִי:

וַיַּנְחָם יְיָ כֵּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיַּתְعַצֵּב אֶל לְבָוֹ.
רַבִּי יוֹסֵי פָתָח (ישעיה ה) הָוֵי מוֹשְׁכֵי הַעֲוֹן בְּחַבְלֵי
הַשּׁוֹא וּכְעֻבּוֹת הַעֲגָלָה חַטָּאתָה. הָוֵי מוֹשְׁכֵי הַעֲוֹן אֶלְיִין בְּנֵי
נְשָׁא דְּחַטָּאוֹן קְמִי מַאֲרִיחָוֹן בְּכָל יוֹמָא, וְאַתְּדָמָן בְּעִינֵּיהָ
אָפָון חֹבֵין דָאָפָון בְּחַבְלֵי הַשּׁוֹא. וְחַשְׁבִּין דַהְוָא עַזְבָּדָא
דְּעַבְדִּין וְהָוָא חֹבָא דְּעַבְדִּין דְּלָאו אִיהֶו כְּלוּם וְלֹא
אַשְׁגַּח בָּהּוּ קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הָוָא. עַד דְּעַבְדִּין לְהָוָא חֹבָא
תַּקְיָה וְרַבִּי כְּעֻבּוֹת הַעֲגָלָה דְּאִיהֶו תַּקְיָה דְּלָא יִכְלֵל
לְאַשְׁתְּצָאָה.

וְתֵא חֹזֵי כִּד עֲבֵיד קָוְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִינָא בְּחִיבִי
עַלְמָא, אֲפִי עַל גַּב דָּאָפָונְ חַטָּאָן קְמִי קָוְדָשָׁא בְּרִיךְ
הָוּא וְאֶרְגָּזָן לֵיהּ כָּל יוֹמָא. לֹא בְּעֵי לְאֹבוֹדָה לְהֹו
מַעַלְמָא. וּכְדִ אַשְׁגָּח בְּעַזְבִּידָהָוּן אַתְנָחָם עַלְיָהּוּ עַל
דָּאָפָונְ עַזְבִּידִ יְדוּי וְאֶרְיךְ לוֹזְ בְּעַלְמָא.

וּבְגַיְן דָּאָפָונְ עַזְבִּידִ יְדוּי נְטִיל נְחָמָה וְאַתְנָחָם עַלְיָהּוּ
וְחַיִים עַלְיָהּוּ. וּכְדִ בְּעֵי לְמַעַב בְּהֹו דִינָא בְּבִיכָול
עַצְיב (ד"א ל"ג חַדּוֹן לֹא תִיעוֹל קָדְמוֹהָי) דְכִיּוֹן דַעֲזָבִידִ יְדוּי
אָפָונְ, עַצְיב עַלְיָהּוּ. כְּמָא דָאת אָמָר, (דְנִיאָל ח) וְדַחְוּן לֹא
הַנְּעָל קָדְמוֹהָי.

כְּתִיב, (ס"א וְהָא כְּתִיב) (תְּהִלִּים צ) הָוֵד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז
וְחַדּוֹה בְּמִקְומָו. אָמָר רַבִּי יוֹסֵי תֵא חֹזֵי, וַיַּתְעַצֵּב
אֶל לְבָוּ כְּתִיב. אֶל לְבָוּ עַצְיב וְלֹא לְאַתְרָ אַחֲרָא. לְבָוּ
כְּמָא דָאת אָמָר, (שְׁמוֹאָל א ב) כְּאָשָׁר בְּלַבְבִּי וּבְגַפְשִׁי יַעֲשֵׂה.
רַבִּי יְצָהָק אָמָר וַיַּפְחֵם יְיִ כְּמָא דָאת אָמָר (שְׁמוֹת ל ב) וַיַּפְחֵם
יְיִ עַל הַרְעָה אֲשֶׁר דָבַר לְעַשּׂוֹת לְעַמּוֹ. רַבִּי יְיָסָא אָמָר
לְטוּב. רַבִּי חִזְקִיָּה אָמָר לְבִישׁ. רַבִּי יְיָסָא אָמָר לְטוּב, פְּמָה
דָאתָמָר דָקוֹדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחָמָם עַל דָאָפָונְ עַזְבִּידִ יְדוּי
וְחַיִים עַלְיָהּוּ. וַיַּתְעַצֵּב בְּגַיְן דָאָפָונְ חַטָּאָן קְמִיהָ.

וְרַבִּי חִזְקִיָּה אָמָר לְבִישׁ דְכִדְ קָוְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי
לְאֹבוֹדָה לְחִיבִי עַלְמָא נְטִיל נְחָמָם נְחָמָין עַלְיָהּוּ

וקביל ביהומין. כביכול מפני דמקבל ביהומין על מה ד Abed. כיון דקיבל ביהומין ודאי דינא אתעביד ולא תליא מלטא בתשובה.

אימתי תליא בתשובה, עד לא קביל תנחומיין עלייהו. הא קביל תנחומיין עלייהו לא תליא מלטא בתשובה כלל ודינא אתעביד. וכדין אוסף דינא על דינא, ואתקיף (לOLUMN עב) לההוא אטר לדינא, למעבד דינא ואוביד לוון לחיביא מן עלמא. וכלא בקרא דכתיב וינחים יי. קבל תנחומיין. ובתור ויתעצב אל לבו. יהב תוקפא לדינא למעבד דינא.

רבי חייא אמר ויັחם יי כי עשה את האדם הארץ. נטל תנחומיין וחדוה, פד עבד קודשא בריך הוא לאדם באראע דאיهو בגונא עלאה וכל מלאכי עלאי משבחן ליה לקודשא בריך הוא פד חמו ליה בדיוקנא עלאה ואמרו (דף נ ע"ב) (תהלים ח) ותחסרו ממעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו. לבתור פד חטא אדם אתעצב קודשא בריך הוא על החטא. דיבר פתחו פה למלאכי השרת דאמרו קמיה בקדמיתא פד בעא למבריר ליה, מה אגוש כי תזפרנו ובן אדם כי תפתקדנו.

אמר רבי יהודה ויתעצב אל לבו בגין דבעי למעבד בהו דינא שנאמר (דברי הימים ב ב) ביצאת לפניהם חילוין

וְאֹמְרִים הוֹדוּ לֵיִי כִּי לְעוֹלָם חָסְדוֹ. וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק אַמְּאֵי לֹא בְּתִיב הַכָּא כִּי טוֹב. אֲלֹא בְּגִין דָאָבוּדֵיד עַזְבָּדֵי יִדְוֵי קְמִיְהוּ דִּישְׁרָאֵל. כְּגֻוֹנָא דָא כֵּד הָוּ יִשְׂרָאֵל עַבְרִין יִמְאָ. אַתָּו מַלְאָכִי עַלְעִי לְמַיְמָר שִׁירָה קְמִיה קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהְוָא לִילִיא. אָמַר לֵיה קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְמָה עַזְבָּדֵי יִדֵּי טְבָעֵין בִּימָא וְאַתָּוּן אָמְרִין שִׁירָה. כְּדַיְן (שמות ד) וְלֹא קָרְבֵּן זֶה אֶל זֶה כֹּל הַלִּילָה. אוֹהֵה הַכָּא בְּכָל זָמְגִין דָאָבוּד רְשִׁיעִיא אֵיתָו מַעַלְמָא כְּדַיְן עַצְיָבוֹ אֲשַׁתְּכָה עַלְיָהוּ.

רַבִּי אָבָא אָמַר בְּשַׁעַתָּא דְּחָב קְמִי קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָדָם וְעַבְרָעֵל פְּקוּדָיו, כְּדַיְן אֲשַׁתְּכָה עַצְיָבוֹ קְמִיה. אָמַר לֵיה קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָדָם וּוּי דְּחַלְשָׁת חִילָּא עַלְלָה. בְּהָאֵי שַׁעַתָּא אַתְּחַשְּׁכָת נְהֹרָא חד. מִיד תְּרִיךְ לֵיה מַגְבִּתָּא דְּעַדְן.

אָמַר לֵיה אָנָּא אַעֲלִית לְךָ לְגַנְתָּא דְּעַדְן לְקָרְבָּא קָרְבָּנָא. וְאֵת פְּגִימָת מִדְבָּחָא דְּלֹא אַתְּקָרְבֵּן קָרְבָּנָא. מִפְּאוֹן וְלֹהֵלָה לְעַבּוֹד אֶת הָאָדָמָה. וְגַזְוֵר עַלְיהָ מִתְּהָ. וְחַס עַלְיהָ קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְגַבְיוֹ לֵיה בְּשַׁעַתָּא דְּמִיתָּ סְמִיךְ לְגַנְתָּא.

מָה עַבְדָּ אָדָם עַבְדָּ מַעֲרָתָא חדָא וְאַתְּטִמֵּר בָּהּ הוּא וְאַתְּתִּיהָ. מִנָּא יַדְעָ. אֲלֹא חַמָּא חד נְהֹרָא דְּקִיקָּ עַיִל

בָּהַהוּא אֶתֶּר דְּנֵפִיק מְגַנְּתָא דְּעַדְן וְתַאֲב תִּיאָנוּבָתִיה לְקָבְרִיה. וְתַמְּנָן הַנוּא אֶתֶּר סְמוֹךְ לְתַרְעַד גְּגַתָּא דְּעַדְן.

תָּא חָזֵי, לֹא אָסְטָלָק בָּר בְּשׁ מְעַלְמָא עַד דְּחָמֵי לִיה לְאָדָם הַרְאָשָׁׂׂזָן. שָׁאַיל לִיה עַל מָה אָזֵיל מְעַלְמָא וְהַיְד נְפִיק. הַנוּא אָמֵר לִיה וּוְי דְּבָגִינָה נְפָקָנָא מְעַלְמָא. וְהַנוּא אָתֵיב לִיה בָּרִי אָנָא עֲבָרִית עַל פְּקוּדָא חָדָא וְאָתַעֲגָשִׁית בְּגִינָה. חָמֵי אַת פְּמָה חֹבִין וּכְמָה פְּקוּדִין דְּמָאָרֶך עֲבָרָת.

אָמֵר רַבִּי חַיָּא עַד כְּדוֹ יוֹמָא קָאִים אָדָם הַרְאָשָׁׂׂזָן וְחוֹי בָּאַבָּהּוּ תְּרֵין זְמָנִין בְּיוֹמָא וְאוֹדי עַל חֻבוֹי. וְאַחֲמֵי לֹזֵן הַהוּא אֶתֶּר דְּהֹוָה בֵּיה בִּיקְרָא עַלְאָה. וְאָזֵיל וְחָמֵי כָּל אָבּוֹן צְדִיקָה וְחַסִידָה דְּנֵפְקוּמָה מִבְּיה וַיְרַתָּו לְהַהוּא יְקָרָא עַלְאָה דְּבָגְנָתָא דְּעַדְן. וְאַבָּהּוּ כְּלָהּוּן אָזְדָן וְאָמְרִין (תְּהִלִים לו) מָה יָקָר חָסְדָךְ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפִיךְ יְחִיסָיָן.

רַבִּי יִסָּא אָמֵר כְּלָהּוּ בְּנֵי עַלְמָא חָמָאן לִיה לְאָדָם הַרְאָשָׁׂׂזָן בְּשַׁעַתָּא דְּמִסְתָּלָקִי מִן עַלְמָא, לְאַחֲזָה סְהָדוֹתָא דְּבָגִינָה חֻבוֹי הָבָר בְּשׁ אַיְהוּ אָסְטָלָק מְעַלְמָא וְלֹא בְּגִינָה דְּאָדָם. כִּמָה דְּתַגְיִינָן אֵין מִתָּה בְּלֹא חַטָּא. בָּר אָבּוֹן תַּלְתָּא דְּאָסְטָלָקִו בְּגִינָה הַהוּא עִיטָא דְּנֵחֶש הַקְּדָמָנוֹנִי. וְאַלְיִין אָבּוֹן, עַמְרָם לוֹי וּבְנִימִין. וְאַתָּה דְּאָמְרִי אוֹה נְמִי יִשְׁיָה. דְּלֹא חָבוּ וְלֹא אָשְׁתַבָּח עַלְיִהוּ חֻבוֹא דִימּוֹתוֹן בֵּיה,

בר דאדרFER עליהו הוה עיטה דנחש פְּדָמָרְנוֹ.
 תא חזי, כל הון דרין הוה ביוםוי דנח כל הוה אפשרתו
 חוביין על עלמא באתגלייא לעינייהון דכלא. רבי
 שמעון היה אויל יומא חד בפִּילִי דטבריה, חמָא בני
 נשא דהוי מקטרי בקייטרא דקשתא בקילפא דקנסיר.
 אמר ומה חובה דא באתגלייא לארגזא למיריהון. יהיב
 עינוי בהו ואתרמי לגו ימא ומיתג.

תא חזי, כל חובה דאתעbid באתגלייא דחי לה
 לשכינתא מארעה וסליקת דיריה מעלהמא. אלין
 הו אולין ברישא זקייף ועבדי חובייה באתגלייא ודחו
 לה לשכינתא מעלהמא. עד קידשא בריך הו דחא לוֹן
 ואעריך לוֹן מניה. ועל דא כתיב (משל ס) הגו רשות לפנֵי
 מלך וגו' הגו סגים מפסף וגו':

ויאמר יי לא ידוֹן רוחי באדם לעולם בשגמ הוֹא בשָׁר
 וגו'. אמר רבי אלעזר תא חזי, כד ברא קידשא
 בריך הוֹא עלמא עבד להאי עלמא לאשתחמְשָׁא (דף נה ע"א)
 בגונא דלעילא. וכד בני עלמא אפונ זפאיין דאולי
 בארכ מישר, קידשא בריך הוֹא אתער רוחא דחיי
 דלעילא עד דמטו אפונ חיין לאתר דיעקב שריא ביה.
 ומתרמן נגיד אפונ חיין עד דאתמשיך הוֹא רוחא להאי
 עולם דוד מלכא שריא ביה. ומתרמן נגיד

ברcano לכהו אבון תפתאי. וההוא רוחא עלאה אתנגייד ואתמשיך לתחא ויכלין לאתקיימא בעולם. ובגינן כה לעולם חסדו דא הוא עולם דוד מלכיא. ובגין כה כתיב לעולם בלא ואיז. הנהו כה (אייה) היהו רוחא אתנגייד לההוא עולם, מטהון נפקי ברcano ותינו לכלה לא אתקימא. השטא דחו בני נשא אסתלק פלא. בגין דלא ימיטי היהו רוחא דחוי להאי עולם לאתנהאה מגיה תפתאי ולאתקיימא ביה. בשוגם הוא בשר בגין דלא יתרק hei רוחא להאי עולם. מי טעם דלא לאסגהה נחש תפתאה. דדרgin דיתתקוף ביה (ד"א לי' ובעיגן) רוחא דקדושא דלא יתרוב ברוח מסאב.

בשוגם הוא בשר דא נחש קדמאות דיתברך בגין כה הוא בשר כמה דעת אמר, (בראשית) גז כל בשר בא לפני ואמר רבי שמעון דא מלאה המות. והיו ימי מאה ועשרים שנה אוריכו דקוסטירא דקייטרא: הנפחים היו בארץ. תניא רבי יוסי אלין עז"א ועוזא"ל. כמה דאתמר דאפיק (ד"א דאפיק) לוון קידושא בריך הוא מקדושתא דלעילא. ואי תימא והיך יכלו לאתקימא בהאי עולם. אמר רבי חייא אלין הו מאבון דכתיב וועף יעופף על הארץ. והוא אתמר דאלין אתחו לבני נשא כחזה דלהון. ואי תימא היה יכלין לאתנהכא.

הִא אָתָּמָר דְּאֲתָּה פְּכוֹן לְכַמָּה גּוֹנִין וּבְשֻׁעַתָּא דְּגַחְתֵּי
אֲגַלְימָו בְּאוּרָא דְּעַלְמָא וְאֲתָּה גּוֹן כְּבָנִי בְּשָׂא.
וְהַגִּי עַזְעַזָּא וְעַזְעַזָּא לְדִמְרָדוֹ לְעַילָּא וְאֲפִילָּ לְזָוֵן קְיָדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְאֲגַלְימָו בְּאֶרְעָא וְאֲתָקִיָּמוֹ בֵּיתָה וְלֹא
יְכִילָוּ לְאַתְּפְשַׁטָּא מְגִיהָ. וְלֹבֶתֶר טָעוֹ בְּתַרְבָּשִׁי עַלְמָא.
וְעַד פְּעַז יְוָמָא דָא אֲפָנוֹן קִיִּימִי וְאֲוָלְפִי חֶרְשִׁין לְבָנִי נְשָׁא
וְאֲוָלִידָוּ בְּבָנִין וְקָרוּ לְהֹו עַבְקִים גְּבָרִין. וְאֲפָנוֹן נְפִילִים
אֲקָרְיוֹן בְּבָנִי אֱלֹהִים. וְהִא אָתָּמָר.

השלמה מההשומות (סימן מ"ז)

אָמָר רַבִּי רְחוּמָאִי כְּבָוד וְלֹבֶתֶר הַן אֶחָד אֶלָּא שְׁכָבָוד
בְּקָרָא עַל שְׁמָם מַעַלָּה וְלֹבֶתֶר קָרְיָה עַל שְׁמָם פְּעוּולָת
מַטָּה. וְהַיִינָו כְּבָוד הַשְּׁמָם וְהַיִינָו לְבֶב הַשְּׁמִים. מַאי בְּיַהְיָה
(ישעיה ז) מַלְאָכָל הָאָרֶץ כְּבָדוֹ אֶלָּא כָּל אָוֹתָה אָרֶץ
שְׁנַבְּרָאת בַּיּוֹם רָאשׁוֹן שֶׁהָוָא לְמַעַלָּה כְּנֶגֶד אָרֶץ יִשְׂרָאֵל
מַלְאָה מְכָבָוד הַשְּׁמָם וּמַאי בְּיַהְיָה חִכְמִים דְּכַתִּיב (במשלי ג)
כְּבָוד חִכְמִים יְגַחֵלוּ וְכַתִּיב (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבָוד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ.
וּמַאי הַוִּי כְּבָוד זה. מַשְׁלֵל לִמְהָה הַדָּבָר דּוֹמָה לְמַלְךָ שְׁהִיחָה
לוּ מַטְרוֹגִינִיתָא בְּחִדְרוֹ שְׁפֵל חַיִּילָיו מִשְׁתַּעַשְׁעֵין בָּה
וְהִי לְהָבָנים וּבָאים כָּל הַיּוֹם לְרָאות פָּנֵי הַמֶּלֶךְ וּמִבְּרָכִין
אָתוֹ אָמְרוּ לוּ אֲנָה אָמַנוֹ אָמַר לָהֶם לֹא תָוְכוּ לְרָאותָה
עַתָּה. אָמְרוּ בְּרוֹכָה תְּהִא בְּכָל מָקוֹם שְׁהִיא. וּמַאי דְּכַתִּיב

מִמְקוֹמוֹ מַפְלֵל דְּלִיכָּא דִּידֻעַ אֶת מִקְומָו מִשְׁלַׁ
לְמַטְרוֹגִיתָא שְׁבָאָה מִמְקוֹם רָחוֹק וְלֹא יַדְעַו מָאיָן בָּאָה
עַד שְׁרָאוּ שְׁהִיא אִשְׁתְּ חִיל נָאָה וְהַגּוֹנָה בְּכָל מַעֲשֵׂיה,
אָמְרוּ זֶאת וְכֵאִי מִן הָאָזְרָן נַלְקָתָה פֵּה בְּמַעֲשֵׂיה הָאִירָה אֶת
הָעוֹלָם. שְׁאַלְוּ אָזְתָה מָאיָן אֶת אִמְרָה לָהֶם מִמְקוֹמֵי אָמְרוּ
אָם כֵּן גְּדוֹלִים אָנְשֵׁי מִקְומָה בְּרוֹכָה תְּהִי וּמְבָרֵךְ
מִקְומָךְ.

וּכְיֵי אֵין כְּבוֹד יְיָ אֶחָד מִצְבָּאוֹתָיו לֹא גַּרְעַ אַמְּמָא מִבְּרָכֵין
לִיה. אֶלְאָ מִשְׁלַׁ לִמְהָה הַדָּבָר דּוֹמָה, לְאִישׁ שְׁהִיה לוֹ
גַּן נָאָה וְחַזֵּץ לְגַן בְּקָרּוֹב מִמְּנוֹ חַתִּיכָת שְׁדָה. וְאִם הַשְּׁקָה
הַגָּן בְּתִחְלַת שְׁקִיוֹתָו הַלְּכוּ לָהֶם הַמִּים עַל כָּל הַגָּן. אֶךְ
אָזְתָה חַתִּיכָה שֶׁל שְׁדָה שְׁהִיא אִינְהָא דְּבִיקָה, אֶחָד עַל פִּי
שְׁהַכְּלָל אֶחָד הוּא לְפִיכָךְ פָּתָח לְהָ מִקְומָה וְהַשְּׁקָה לְהָ לְבָדָה.

(עד כאן מההשומות)

וַיֹּאמֶר יְיָ אֶמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי מִעַל פְּנֵי
הָאָדָם. רַبִּי יוֹסֵי פָתָח (ישועה ט) כִּי לֹא מַחְשָׁבָותִ
מִחְשָׁבּוֹתֵיכֶם.

תָּאָחָזֵי, כֵּד בְּרַנְשָׁ בְּעֵי לְנַקְמָא מִאָחָרָא שְׁתִיק וְלֹא
אָמֶר מִידִי. דְּאֵילוּ אָזְדַעְיָה יִסְתָמֵר וְלֹא יִכְיל לִיה.
אָבָל קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא הַכִּי עֲבֵיד. לֹא עֲבֵיד דִּינָא
בְּעַלְמָא עד דְאָכְרִיז וְאָזְדַע לְהָזְמָנָא תְּרִין וְתִלְתָּא. בְּגַין

**דְלֹא אִתָּא דִימָחֵי בִידֵיה דִיְמָא לֵיה מֶה עֲבָדָת וְלֹא
יִסְתָּמֵר מִגְּפֵה וְלֹא יִכְילֵל קְקִימָא קְמִיה.**

**תֵא חִזֵּי, וַיֹּאמֶר יְיָ אָמֵחַ אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָא תְּיִלְלֵל
פְנֵי הָאָדָם. אָוֹדָע לוֹן עַל יְדָא דְנֵח וְאֶתְרֵי בְּהֻזּוֹן
כִמָה זָמְנִין וְלֹא שְׁמֵעֵי. בֶּתֶר דְלֹא שְׁמֵעוֹ, אִיִיתִי עַלְיהֹזָן
דִינָא וְאוּבֵיד לוֹן מַעַל אֲפִי אַרְעָא.**

**תֵא חִזֵּי מַה פְתִיב בֵיה בְנֵח וַיִּקְרֵא אֶת שְׁמוֹ (ס' א) בְנֵח
לְאָמֶר זֶה יְנַחְמָנוּ מִמְעַשְׂנוּ. (זה מקומו בדף ס' ובתוס' בהגהת
האר"י) (ס"א אָמֵאי הַכָּא לְאָמֶר. וְאָמֵאי זֶה. אַלֵא לְאָמֶר דָא
אָפְתָא. זֶה דָא צְדִיק. רַמּוֹן קָדוֹשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרֵא לֵיה
לְנֵח בְּנֵיחָא דְאַרְעָא. לְאָמֶר. מַאי לְאָמֶר. אַלֵא אַתָּר דָא
קָרֵי לֵיה בְנֵח וַיָּמְאַן אֲיוֹה אַרְעָא קְדִישָׁא. לְאָמֶר זֶה יְנַחְמָנוּ
עֲבָד לֵיה קָדוֹשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא כְּגֻונָא עִילָּאָה. פְתִיב
הַכָּא זֶה יְנַחְמָנוּ וּכְתִיב הַתָּם (ישעה ס) זֶה יְיָ קְוִינוּ לוֹ. וְכָאן
אָפְנוֹן צְדִיקִיא דְרָשִׁימִין בְּרָשִׁימִוּן דְגַוְשְׁפְנָקָא דְמַלְכָא
עִילָּאָה לְמַהְוִי בְּשָׁמִיה רְשִׁימִין. וְאֲיוֹה שְׁוֵי שְׁמָהּן בְּאַרְעָא
בְּדַקָּא יָאֹתָה. פְתִיב וַיִּקְרֵא אֶת שְׁמוֹ נֵח, וּכְתִיב, (בראשית ס)
וַיִּקְרֵא שְׁמוֹ יַעֲקֹב. אָמֵאי לֹא פְתִיב אֹתָה. אַלֵא הַתָּם דְרָגָא
(חדא) וְהַכָּא דְרָגָא אַחֲרָא. כִמָא דָאָת אָמֶר (ישעה ו) וְאֶרְאָה
אֹתָה. וְאֶרְאָה יְיָ לֹא פְתִיב אַלֵא אֹתָה יְיָ. אָוֹף הַכָּא וַיִּקְרֵא
שְׁמוֹ יַעֲקֹב דְרָגָא דִילִילָה קָדוֹשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמְשָׁ קָרֵי לֵיה
יַעֲקֹב. אָבֵל הַכָּא אָת, לֹא כְלָלָא שְׁכִינַתָּא).**

מנא היה ידע. אלא בשעתה דליית קודשא ברייך הווא עלמא דכתיב ארוּהה האדמה בעבורך. אמר אדם קמי (דף נח ע"ב) קודשא ברייך הווא, רבונו של עולם עד מתי יהא עלמא בלטיותה. אמר ליה עד דיתיליד לך בן מהול בגונא דילך. והואו מחהפאנ עד שעתה דאתיליד נח. ובין דאתיליד (נה נט ב) חמא ליה גזיר רשים באת קדיישא. וחמא שכינתא מתדבקא בהדייה. כדיין קרא שםיה על מה דעבדיך לבתר.

בקדרmittא לא הווי ידען למזרע ולמחצד ולמחרש והויעבד פולחנא דארעה בידיהם. כיון דאתא נח אתקין אומנותא להו וככל מאגין (ש"ב) דצרכיכן לתקן ארעה למعبد פירין. הדא הויא דכתיב זה ינחמוני מעישנו ומעצבון ידיןנו, מן האדמה. דאיهو אפיק ארעה ממה דאטלטיא. הדאו זרעין חטין וקצרים גובין ודרדרין. ובגיני כה כתיב איש האדמה.

רב' יהודה אמר איש האדמה כמה דאת אמר, (רות א) איש נעמי. בגין דאקרי צדייק ואפיק לה לארעה בקרבנא דעבד ממה דאטלטיא דכתיב לא אוסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. בגין דא אקרי איש האדמה. ועל דא קרא ליה שמא על מה דיתמי.

רב' יהודה פתח (תהלים מו) לכוי חזוי מפעלות אלהים אשר

שם שמות בארץ. האי קרא אוקמיה ואתמר. אבל לכז
חזה וגוז. (מאי חזו במא דעת אמר, ישעה בא) חזוות קשה הוגד לי.
בעובדי דקודשא בריך הוא אתגלי בבואה עלאה לבני
נשא. אשר שם שמות בארץ. שמות וdag רהא שמاء
גרים לכלא) (זהו לשון שממון) דalgo הו מפעלות יוד דא ואו
דא שם קיום בארץ, אבל בגין דהוא מפעלות שמاء
דאלהים שם שמות בארץ.

אמר ליה רבי חייא השטה אתערת להאי. לאו, אנא
הכى אמינה ליה. בגין דבין שמاء דא ובין שמاء
דא כלל הוא שבחה. אבל אנא אמינה ליה כמה
דאתعرو חבריא דשווי שמהן. שמות בארץ ישות ממש

(שם בארץ ואמאי בגין לאשתמש באלו עלמא ולמה קיומה בעלמא).

רבי יצחק אמר כלל הוא. ואפילו מה דאמר רבי יהודה
שפיר ק אמר. algo יהא עלמא בשמא דרחמי
יתקיים עלמא, אבל בגין דאתברי עלמא על דינא
וקיימא על דינא שם שמות בארץ ושפיר הוא דאלמלא
כך לא יכול עלמא לאתקיימא מקמי חובייהון בגין נשא.
תא תזוי, בה כיד אתיליד קרונ ליה על שמاء דבכמה (ט)
ニיחא ליה, ניחא לעלמא, ניחא לאביהו, ניחא לבני, ניחא לעלאין, ניחא למתהין,
ניחא לעלמא דין, ניחא לעלמא דעת) **ולחווי** (ד"א ולמהו) **שמא גרים.** אבל
(נ"א לנבי) **קודשא בריך הוא לאו בכוי.** נח בהפוך אותו חן
כما דעת אמר ונח מצא חן.

אמר רבי יוסי חן הינו נח. בצדיקיא שמיהון גרים לטב. בחיביא שמיהון גרים לביש. בנה בתיב ונח מצא חן בעני יי'. עבר בכור יהודה אתה פכו אתה לבייש. ע"ר ר"ע. רע בעני יי'.

תא חזי, כיון אתה יליד נח חמא עובדי הון דבני נשא לאבון חטא קמי קודשא בריך הוא, והוה גניז גרמיה ואשתדל בפולחנא דמאייה. בגין דלא למתק באורתיהו. וכי תאמר ומה אשתדל. בההוא (ל"ז ב) ספרה דאדם וספרה דחנוך והוה אשתדל בהו למפלח למרייה. תא חזי, דהכי הוא דהא נח מנא הו ידע לקרב קרבנה לעלמא וידע דעת קרבנה מתקאים. ואלמלא קרבנה לא היו קיימי עליי ותתאי.

רבי שמעון היה איזיל בארכח והוא עמיה רבי אלעזר בריה ורבי יוסי ורבי חייא. עד דהו איזלי, אמר רבי אלעזר לאבויו ארחה מתקנא קמן בעין למשמע מלוי דאוריתא. פתח רבי שמעון ואמר (קהלת י) גם בחרך כשהסכל הולך לפניו חסר וגוי. כド בר נש בעי לאתקנא ארחה קמי קודשא בריך הוא. עד לא יפוק לארכח בעי לאמלכא ביה ולצלי קמייה על ארחה. כמה דתגינן דכתיב, (תהלים פה) צדק לפני יהלך וישם לך דרך פעםיו. דהא שכינתא לא אתה פרשה מנינה.

וְמִן דָּא יַהֲוֵּה לֹא מַהְיֶנָּא בְּמִרְיָה, מַה כְּתִיב (דף ט ע"א) בַּיִת
וְגַם בְּדַרְךָ כַּשְׁהַסְכֵּל הַוְּלֵךְ לְבָבוֹ חָסֵר. מַן לְבָבוֹ. דָא
קוֹדֵשׁ אֲבָרִיךְ הוּא דָלָא יַהֲדֵךְ עַמִּיהָ בְּאַרְחָא וְגַרְעַן מִן
סִיעַתִּיהָ בְּאַרְחִיהָ. בְּגִין דַהֲנוֹא בְּרַבְנָשׁ דָלָא מַהְיֶנָּן בַּיִת
בְּמִארִיהָ עַד לֹא יַפּוֹק בְּאַרְחָא לֹא בְּעֵי סִיעַתָּא דְמִארִיהָ.
וְאַפְּיָלוֹ בְּאַרְחָא כִּד אַיְהָ אַזִּיל לֹא אַשְׁתְּדֵל בְּמַלְיָא
דְאָוָרִיתָא. וּבְגִינִּי כֵּה לְבָבוֹ חָסֵר דָלָא אַזִּיל
בְּהַדִּיה דְמִארִיהָ וְלֹא אַשְׁתְּכַח בְּאַרְחִיהָ. וְאָמֵר לְפָלָל סְכָל
הָוּא, אַפְּלוֹ כִּד שְׁמַע מַלְהָ דְמַהְיָמָנוֹתָא דְמִארִיהָ, הָוּא
אָמֵר דְטַפְשָׁוֹתָא הָוּא לְאַשְׁתְּדֵלָא בַּיִתָּה. פְּהָאִי דְשָׁאַיּוֹ לְבָרָ
בַּשׁ (ח"ה) עַל אֵת קִיְמָא דְרִשְׁיָמוֹ בְבִשְׁרִיהָ דְבָרַ נְשׁ. וְאָמֵר
לֹאָוְאַיְהָ מַהְיָמָנוֹתָא. שְׁמַע רַב יַיְבָא סְבָא וְאַסְתְּבָל בַּיִתָּה
וְאַתְּעַבֵּיד תְּלָא דְגִרְמָיִ. וְאַבְנֵן בְּהָאִי אַוְרָחָא בְּסִיעַתָּא
דְקוֹדֵשׁ אֲבָרִיךְ הוּא בְּעִין לְמַיְמָר מַלְיָא דְאָוָרִיתָא.

פָּתָח וְאָמֵר (תהלים פ"ו) הַוְרָגִי יְיָ דְרַכְךָ אַהֲלֵךְ בְּאַמְתָּךְ יְחִיד
לְבָבֵי לִירָאָה שְׁמֶךָ. הָאִי קָרָא קְשִׁיאָ. דָהָא תְּבִינָן
כֵּלָא הָיָא בִּידָא דְקוֹדֵשׁ אֲבָרִיךְ הוּא, בְּרַב לְמַהְיוֹן וְפָאָה אוֹ
חַיְבָא. וְדוֹד הַיְדָקְבָּעָה דָא מִעַם קוֹדֵשׁ אֲבָרִיךְ הוּא. אֶלָּא
דוֹד הַכִּי קָאָמֵר. הַוְרָגִי יְיָ דְרַכְךָ. הָוּא אַרְחָמֵשׁ
וּמִתְקַנָּא לְגַלְאָה עַיְנִי וְלִמְגַדֵּעַ לִיהָ, וְלִבְתָּר אַהֲלֵךְ
בְּאַמְתָּךְ אַיְהָ בְּאַרְחָה קְשֻׁוט וְלֹא אָסְטִי לְיִמְינָא

ולשָׁמָאלָא. יחד לְבָבִי מֵאַן לְבָבִי. כַּמָּא דָאַת אָמֵר (תהלים עג) צוֹר לְבָבִי וְחַלְקִי. וּכְלַדָּא אֲבָא תְּבֻעַ לִירָא אֶת שְׁמָךְ. לְאַתְּדַבְּקָא בְּדַחֲלַתְךָ, לְאַסְטְּמָרָא אֲוֹרָחִי בְּדַקָּא יָאֹתָה. לִירָא שְׁמָךְ אֶתְרַח חַוְלָקִי דְבִיה שְׂרִיאָה דְחַלְתָּא לְמַדְחָלָה. תָּא חִזֵּי, בְּלַבְּרַנְשׂוֹ דְדַחְלֵל לִיהְיָה קָוִידָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא שְׂרִיאָה עַמִּיהָ מְהִימָנָתָא בְּדַקָּא יָאֹות דְהָא הַהְוָא בְּרַבְשׂוֹ שְׁלִים בְּפּוֹלְחָנָא דְמִרְיָה. וּמֵאַן דָּלָא שְׂרִיאָה בְּיַהְיָה דְחַלָּא דְמִרְיָה לֹא שְׂרִיאָה עַמִּיהָ מְהִימָנָתָא וְלֹא אִיהְוָה בְּדַאי לְמַהְיוֹן לִיהְיָה חַוְלָקָא בְּעַלְמָא דָאַתִּי.

תו פְתַח וְאָמֵר, (משל לד) וְאֶרְחָה צְדִיקִים כָּאוֹר נֹגֶה הַוְלִיךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. זְפָאַין אַפְוַן צְדִיקִיא בְּעַלְמָא דִין בְּעַלְמָא דָאַתִּי קָוִידָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא בְּעֵינֵי בַּקְרִיהָוֹן. תָּא חִזֵּי, מָה פְתִיב וְאֶרְחָה צְדִיקִים כָּאוֹר נֹגֶה. מַאְיָה כָּאוֹר נֹגֶה. כְּהַהְוָא נְהֹרָא דְנַהֲיר דְבָרָא קָוִידָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא בְּעוֹבֶדָא דְבָרָאשִׁית, דָא הַוָּא דְגַבְיוֹן לוֹזָן לְצְדִיקִיא לְעַלְמָא דָאַתִּי. הַוְלִיךְ וְאוֹר דָאַיהְוָה סְלִיק בְּנְהֹרְיָה תְּדִיר וְלֹא גַּרְעָע מְנִיהָה. אָבֵל בְּחִיּוֹבָה מָה פְתִיב, (משל לד) דְרָךְ רְשָׁעִים כְּאֶפְלָה, לֹא יִדְעָו בְּמָה יִכְשָׁלוּ. לֹא יִדְעָו, וּכְיַיְלָא יִדְעָו. וְלֹא אַלְא חִיּוֹבָה אַזְלִי בְּעָקִימָו דְאֶרְחָא בְּהָאֵי עַלְמָא. וְלֹא בְּעָנוֹן לְאַסְטְּפָלָא דְזַמְּרַי (ד"א ל"ג לוֹזָן) קָוִידָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא לְמִידָן לְהָוֹה בְּהַהְוָא עַלְמָא וְלֹא עַלְלָה לוֹזָן בְּדִינָא דְגִיהָנָם.